

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 kr.
Külföldre egy évre	8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos 1 garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr. s minden egyszeri közlés
után 30 kr. helyegdíj fizetendő.

Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyíltér“ rovatban
közölendő cikkek soronként
10 kr. díjért közölhetnek.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ-HIVATAL:

Kézdi-Vásárhelyt:

Csik-Szeredában:

Székely-Udvarhelyt:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

T. Nagy Imre szerkesztő lakásán.

Dr. Kádbó Ferenc szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények, valamint előfizetési pénzek, hirdetmények, nyíltérek stb. mindhárom szerkesztőségben és kiadóhivatalban elfogadtnak.

Felhívás előfizetésre

a „Székelyföld“ 1883. évi (második) folyamára.

A kiváló pártfogás, melyben lapunkat Háromszék-, Csik- és Udvarhelymegye a lefolyt egy év alatt részesítette, kétszeres erőtt kölesönöz a jövőre.

A zászlót, melyet most egy éve kibontottunk, tovább kívánjuk lobogtatni s a ráirt irányelvek diadaléért tovább küzdeni.

Küzdünk székelységünk érdekeiért, népünk anyagi és szellemi felvirágzásáért; küzdünk egy jobb jövő reményében!

Egy év lefolyása alatt sokkal jobban megismertük egymást olvasóinkkal, hogysem most szükségesnek tartanók nagy ígéretekkel előállani.

Ügyekezünk és ügyekezni fogunk lapunkat tovább is komoly, higgadt irányban vezetni s lehetőleg megkímélni a vidéki lapok általános betegségtől, a személyeskedésektől, s teljes függetlenségünk megtartása és megóvása lesz lapunknak legnagyobb büszkesége, mely mellett sem a hatalomnak, sem egyes klikkeknek eszközévé törpülni nem fog soha. A gyanúsításoknak, ok nélkül való megvádolásoknak, surlódások szításának teréről nem szolgál lapunk.

Midőn köszönetet mondunk szives munkatársainknak, kiknek lelkes közreműködése segített feladatunkban: legyen szabad buzgó közremunkálásukat jövőre is kikérnünk és arra a közügy nevében és érdekében jövőre is számítnunk.

Lapunk iránya és magatartása jövőre is marad a régi. E mellett azonban ügyekezni fogunk minden tőlünk telhető erőnkkel oda működni, hogy olvasóink lapunkat minél tovább fokozottabb érdeklődéssel vehessék kezükbe és olvassák.

Sok beszéd szegénység. Inkább ügyekezünk adni, mint ígérni.

Ajánljuk lapunkat olvasóink szíves pártfogásába!

A szerkesztőség.

Kiadói szó.

A „Székelyföld“ című közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként jelenlegi nagyságában 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre	6 frt — kr.
Fél évre	3 frt — kr.
Negyed évre	1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre	8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket a jövő évre minél előbb megújítani, mert megrendelés nélkül a lapot senki sem fogjuk küldeni s fölös példányokat nem nyomathatunk.

Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba és pedig K.-Vásárhelyt a nyomdába, vagy Csik-Szeredába T. Nagy Imre, Székely-Udvarhelyre Dr. Kádbó Ferenc szerkesztőkhöz küldendők, vidékről legcélszerűbben postátalvánnyal.

A „Székelyföld“ kiadó hivatala.

lyik ott és mire nem kell elkészülve lenni. Hogyha azelőtt néztem az istennők szobrait, melyek mind meglehetősen feltűnően kivágott ruhában vannak ábrázolva, még nem is álmotam arról, hogy akadnak aszszonyok — leányok — vagy egyáltalában találkozik oly valaki, ki azt készen kapná — sőt, mi több, hogy én magam —

Kérlek, hidd el, hogy ha csak sejtelmem lett volna mindezekről, sohasem nyujtom kezemet egy művésznak! Bizonyára nem. Tudnod kell ugyanis, hogy egész családom ellene volt ennek a házasságnak, dacára annak, hogy férjem vagyonos, és mint művész is, jó hírnévnek örvend, s hogy kétőnk számára gyönyörű kis házat építtetett. Én, én voltam egyedül, a ki kardoskodtam e házasság mellett. Hisz ő oly csinos volt, oly figyelmes és előzékeny. Néha ugyan úgy találtam, hogy a kelleténél többet avatkozik tolettembe — „ne viselje ugy a haját, hanem inkább így“ — és akkor rendesen egy rózsát tűzött hajamba; be kell vallanom, hogy ezt ügyesebben tette, mint fodrászaink, vagy a marchand de mode-ok. Ennyi értelem, ennyi tudomány egy férfinnál — ez mégis csak feltűnő. Nem igaz? Gyanakodnom kellett volna, de hallgass csak, hogy mi történt.

A székel egyeletről.*)

Budapest, december 16.

(ya.) Az európai társadalmak s köztük — habár kisebb mérvben — a miénk is, súlyos társadalmi bajokkal küzdelegnek. Nem lehet ezélom ez alkalommal a bajok forrását kutatni, de annyi bizonyos, hogy e bajok annyira súlyosak, annyira veszélyes jeleket kezdetek ölteni, hogy azok leküzdésére a modern 19-ik század u. n. humanistikus társadalmá, miután világboldogító theoremák hatálytalanoknak bizonyultak, ösztönszerűleg ama panaceát veszi igénybe, mely a kezdetleges társadalmat a „bellum omnium contra omnes“ engesztelhetlen küzdelemében már egyszer diadalmasan megmentette, és ez a mód, ez a panacea: a társulás. Valóban a „létező való küzdelem“ ma is tökéletesen ugyanaz, mint volt a társadalom bölcsőkorában; különbséget legfeljebb csak abban találunk, hogy míg emez drasztikus fegyverekkel irtó háborút folytatott egymás ellen, addig amaz a tulajdon és vagyon, tehát a lét alapjai ellen — ami egy és ugyanaz — készül elkeseredett és megsemmisítő harcot kezdeni. És ez annál fenyegetőbb, minél inkább tudjuk azt, hogy öntudatosan küzd; annyival megsemmisítőbbnek ígérkezik, mint a mennyire bizonyos, hogy századunk nagyszabású vívmányai mint megannyi fegyverek fognak e küzdelemben alkalmaztatni. Az eredményt előre látni nem lehet, de a társadalom érzi a veszély nagyságát és minden áron megelőzni akarja a

*) Illetékes kézből vettük e sorokat. Elégtételünkre szolgál, hogy a székel egyeletnek magatartása és működéséről lapunkban már többször hangzottak elviek olyan illetékes egyének előtt is, mint e ciklik írója, visszhangra találunk.

Szerk.

catastrophát s annak érdekében lázas tevékenységet fejt ki társadalmi uton. És nagyszerű eredményeket hozott létre; ma már nincs seb, nincs csapás, nincs szerencsétlenség, melyet az egyeletileg szervezett jótékony társulatok rögtön és gyors segély által enyhíteni ne sietnének; mintha a felebaráti szeretet és jótékonyág isteni tanítója most járna közöttünk s a multak mulasztásait egyszerre akarnók jóvá tenni, úgy megszállt a jótékonyág szelleme; a kölcsönös szeretet pedigítetőpontot ért, hisz nincs társadalmi kör, még a családot sem véve ki, melyet a társulási szellem érintetlenül hagyott volna és a családanyát úgy, mint a nagyképtű tudóst, lázas tevékenységre ne sarkalná.

Valóban nagyon betegnek kell lennie azon társadalomnak, mely ily mohó, mondhatni falánk étvágygyal fogyasztja a legalább is problematikus hatású orvosságot. Az eredmény a symptomatikus jelenségeket illetőleg tagadhatlanul fényes, mit azonban tulbecsülni nem vagyunk hajlandók; igen jól tudjuk, hogy eme jótékonyági mozgalmaknak édes kevés közül van a felebaráti szeretethez, melyet socialis bajaink nélkül is tudna foglalkoztatni a társadalom, de annál nagyobb része van benne a socialis bajoktól való félelemnek; azokat csak gyökeresen orvosolni, de lekenyerezni nem lehet.

Ezen társulati szellem vezethette azon székel atyánkfiait, kik annak idején a székel egyeletet hazánk fővárosában megalapították és felhasználva az általános áramlatot, ennek a révén a székel kérdést a magyar társadalom napirendjére tűzték. És ez igen helyesen történt így, mert a mai társadalmi viszonyok közepette, szemben a roha-

A „Székelyföld“ tárczája.

Az élő minta.

— Töredék egy nő leveléből. —
Daudet Alfonz rajza.

„... Mennyi küzdelembé és rábeszélésbe került, míg egy művészhez mehettem nőül! Hanem a fiatal leányoknak néha-néha van ilyen bolond bogaruk. Oh kedves barátnőm, ha mindezt tudtam volna! Képzeld magad az én helyzetembe. A kiállítási katalógusban olvastam a művészek czimeit; majdnem mindannyian ott laknak a város félreös, csendes utcáiban, Páris legvégső részén. Mindegyik magára van utalva, nem gondol semmivel, csak munkájának, családjának él. Jól ismerem magamat, tudom, mily könnyen leszek féltékenyű, azért így gondolkodtam: Ezek közül szeretnék én férjet. Mindig nálam lesz, csak körültem forgolódik; egész nap nem válnak el. Festeni fog, vagy szobrot faragni, én mellette ülök majd és olvasok, el sem kell hagynunk a műtermet. Szép gondolat!

Oh mennyire csalatkoztam én, szegény ártatlan! Sejtelmem sem volt róla, hogy mi minden nem történik egy műteremben, mily különös és sajátságos élet fo-

Visszatértünk a nászutazásból. Mig én háziasan berendezkedtem gyönyörűen butorított boudoiromban — hisz ismered azt a pompás szobát és milyen barátságos — férjem újból hozzálátott a munkához és napokint elment műtermébe, mely nem a mi házunkban volt. Mikor azután esténként hazatért, örömmel beszélgetett arról a műről, melyet most készít a legközelebbi kiállításra. „A fürdőből kiszálló római nő.“ Mint mondá, legjobban azon igyekezett, hogy a márványban visszatükröztette azt a gyenge borzongást, mely a testet elfutja, ha egészen ki van téve a levegőnek, továbbá a vállakról lehulló köpeny finom szövését és még több ilyesfélét — a részletekre már nem emlékszem. Köztünk legyen mondva, hogy a mikor művéről beszélt, én teljesen sohasem értettem meg, de azért mindig mondtam neki biztatólag: „Hiszen az nagyon szépeknek ígérkezik“ és képzetelemben láttam, mint sétálok valami fasorban, férjem művét csodálva — mily pompásan domborodik ki a fehér márványszobor a zöld háttérrel — és már hallottam is a sétálókat, a mint körültem mormogják és sutogják: „A művész neje.“

Egy napon végre felébredt bennem a kíváncsiság, hogy vajjon mennyire is ha-

ladtunk már a nemes római nővel. Eszembe jutott, hogy meg fogom őt lepni műtermében, a hol még sohasem voltam. Ekkor sétáltam ki először egyedül — tudja isten erre a nagy eseményre kicsinosítottam magamat.

Odaértem a helyszínére és tárva-nyitva találtam a kertben fekvő műteremhez vezető főbejáratot. Természetes, hogy fel voltam jogosítva a belépésre, közelebb megyek és — képzeld megbotránkozásomat, midőn ott látom férjemet közműves köténnel, haja kuszáltan csüng le homlokába, kezei agyagtól és mésztől piszkosak és előtte egy asszony áll! Kedves barátnőm képzeld, egy nagy asszonyi alak áll előtte valami emelvénnyel! Oly nyugodtan állt ott, mintha csak arra lett volna teremve és mintha az a legtermészetesebb dolog volna a világon. Levett ruháit, melyek úgy néztek ki, mintha az utca sarában fetrengtek volna, csizmái a félretaposott sarkakkal, kalapja összenyomott viraggal — mind ott feküdt közelében egy széken, a mint épen oda dobta. Mindezt egy pillantásra megláttam és képzelted, hogy ez az egy pillantás untig elég volt. Etienne tartóztatott, mondani is akart valamit, de én megrémültem piszkos ujjaitól, elszaladtam és si-

Mai számunkhoz egy negyedív hirdetési melléklet van csatolva.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

mos haladás fölünk idegen irányával, önmagunkra hagyatva, nem bírnak magunkon segíteni. Az a conservatismus, mely természetünk egyik alapvető jellege s melynek igen nagy része van több mint ezredéves megmaradásunk érdemében, ma meggátol minket abban, hogy mint eddig, saját erőnkön boldoguljunk. Gyengeségünk oka egy oly hiba, mely eddig erény volt, és nem csak mi, de a magyar társadalom is igen jól tudja s mélyen érzi, miként a székely érdekek ápolása és kielégítésében a legszorgalmasabb, legjózanabb erkölcsű, hosszú századok viharai- s nehézküldelmeiben kipróbált, szívós hazafiságu, ernyedetlen nemzeti erkölcsű oly faj létezéséről van szó, mely a magyar államnak ma is egyik erősségét képezi; meg van győződve, hogy tekintettel a mindennap tapasztalható telhetetlen nemzetiségi aspirációk- és törekvésekkel szemben, tekintettel a hazai, de különösen az erdélyrészi viszonyok- és constellatiókra, a székely kérdés kitűnően magyar nemzeti kérdés is, és a midőn mi annak kedvező megoldása érdekében az ő közreműködésére, sőt — ha kell — áldozatkészségére apellálunk, nem könyörödományát, de jogos igényeink kielégítését kérjük, melyet megadnia saját érdeke parancsolja. Ez érdekek ápolása és kielégítése adta meg a keletkezett székely egylet létjogosultságát, de megszabta egyszerűsmind az irányt is, melyen haladva, sikeresen oldhatja meg a rá nehezedő nehéz feladatot s mely abban állott, hogy míg egyfelől működése iránt a társadalom és kormány állandó érdeklődését a maga számára biztosítja s azt lankadni nem engedi, addig tevékenysége által ugy a székelység, mint a magyar nemzetnél bizalmat akarjon is, tudjon is ébresztetni, és végre, hogy a rendelkezésére álló anyagi és erkölcsi eszközöket helyes irányban törekedjék alkalmazni.

És ha most, ez évi rendes közgyűlés alkalmából azt kérdezzük, hogy vajjon a székely egylet megfelelt-e a hozzá fűződő jogos várakozásnak, vajjon teljesítette-e kötelességét: sajnálatos, de kénytelenek vagyunk tagadólágal felelni. Mára közgyűlésen tapasztalt részvétlenséget gonosz jelenségnek tartjuk és a központi választmányt méltán vonjuk e miatt felelősségre. Hát a működése iránti közérdeklődést, mely nélkül egyleti tevékenység nem képzelhető, így biztosította? Talán azt hiszi a központi választmány, hogy midőn a

ettem, a mily gyorsan csak lehetett, anyámhoz, kihez félholtan állítottam be.

Képzelted megérkezésemet és fogadtatásomat.

„De az isten szerelméért kedves gyermekem, mi történt? Mi bajod?”

Elbeszéltem anyámnak a látottakat, leirtam mily öltözetben állott az a nyomorult teremés. És azután sirtam, keservesen sirtam. Anyám, a ki természetesen szintén meg volt indulva, vigasztalni akart és igyekezett megmagyarázni, hogy az az asszony valószínűleg minta volt.

„Hogyan? Oh de hiszen az utálatos! Esküvőm előtt nem szóltak nekem erről semmit!”

Ezalatt odaérkezett Etienne is. Készségbe volt esve, majd fejtegette, hogy a mintaasszony csak olyan, mint a többi és, hogy az efféle nélkül a szobrász nem lehetne meg; ezzel azonban nem ért czt. Nem vezettetem magamat félre, nem hallgattam semmire, hanem kijelentettem egyszer és mindenkorra, hogy nekem olyan férj nem kell, a kinek naponkint téte-át-téteje van efféle asszonyszemélyekkel.

„De kedves fiam, el lehet azt intézni”, mondá a mama, a ki igyekezett mindent a régi kerékvágásba hozni. „Tegye meg nejének ezt a szívesseget. Nem készíthetne magának fából vagy papirosból mintát?”

közgyűlés határidejét a vidékre való tekintettel, a mint azt annak idején a lapok is megjegyezték, a legrosszabb időpontra halasztotta s erről a közönséget értesítette: minden kötelességének eleget tett? Az ügynek általános elismert fontossága azon reményre jogosíthat vala fél mindenkét, hogy ezen közgyűlés legalább is látogatott lesz; és mi történt? hogy ezen közgyűlésen is épen ugy, mint az előzőkön, hiányzott az érdeklődő és az érdekelt székely közönség, azaz jelen volt azon 15 tag személyében, kik részint az egylet „fáradhatlan buzgalma” tisztviselői, részint a székely ügyeknek a törvényhozásban is „meleg” szószólói, ha ugyan erre a kisústök vétlen-véletlen alkalmat szolgáltatnak, mert hogy kezdeményezett volt valaha valami érdekeinkben, arra példát 15 éves parlamenti életünkben nem ismerünk.

Nemcsak el engedte aludni a székely ügyek iránti érdeklődést, de tevékenysége által az egylet még annyi figyelmet sem birt ébresztetni, hogy a fővárosi sajtó akárhányszor foglalkozzék a székely ügyekkel: az egyletéről, mint a székely érdekek képviselőre rendelt és hivatott közegről, soha tudomást sem vesz. A magyar sajtóban hatalmas pártfogónk van, de az nekünk nem használhat így, s a székely egylet, mely hivatva volna számunkra értékesíteni, nem törődik vele.

(Vége következik.)

Országgyűlés. A cultus- és igazságügyi miniszterium költségvetésének részletes költségvetése után szönyegre került f. hó 20-án az 1883-ik évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslat. A függetlenségi párt és mérsékelt ellenzék annak elvetését kívánta, de a ház többsége azt elfogadta. Ülés végén Ugron Gábor interpellációt intézett a miniszterelnökhöz, melyben tájékoztatást kért a német szövetségről és Oroszország hadi készülődéseiről. Tiszta miniszterelnök rögtön válaszolt s kijelentette, hogy a felmerült háborús hírek részben alaptalanok, részben túlzottak, és hogy az európai békét jelenleg veszélyeztetnek tekinteni nem lehet. A képviselőház a jövő évi január 10-ig érdemleges ülést nem fog tartani.

Csikmegye törvényhatósági közgyűléséből.

— Decz. 20—22. —

Csikmegye törvényhatósági bizottsága az évi zár-közgyűlését f. hó 20-án és folytatólágal a következő napokon tartotta meg.

Férjem bajuszát harapdálta, mint mindig, a mikor haragos.

„Az teljes lehetetlen, drága anyósom!”

„De mégis meg kell történnie kedvesem. Lássa, a marchand de medeok papiros vagy viasz fejekre teszük az új kalapokat, hogy meglássák, vajjon jól mutatnak-e. És a mi a fejnek lehetséges, nem lehetne azt a —”

De ugy látszott, hogy nem. Legalább Etienne minden részletével és egy csomó terminus technikussal igyekezett azt nekünk megmagyarázni. Roppant szerencsétlennek látszott, ezt észrevettem, a mikor könnyeimet felszáritottam; az én bánatom miatt ő is teljesen levert volt. Végre, hosszú és nem épen kellemes vitatkozás után, abban állapodtunk meg, hogy a minta, miután az nem nélkülözhető, csak akkor jöjjön hozzá, ha én is vele leszek. A műterem mellett volt egy kicsiny, igen kényelmes alkov, melyből mindent láthattam, a nélkül, hogy engem láttak volna. — Utálatos dolog, fogod mondani, ennyire rabja lenni a féltékenységnek és azt még el sem titkolni, de hidd el kedvesem, ilyet először át kell élni, hogy arról helyes ítéletet mondassunk és okosan hozzászólhassunk.

(Vége következik.)

A közgyűlést Mikó Bálint főispán egy hatalmas és emelkedett szellemű beszéddel nyitotta meg, mely után az alispán félvélí jelentését olvasta föl. A valódi gonddal és kiváló szakértelemmel szerkesztett alispáni jelentés kiterjeszkedett a megye közigazgatási és közgazdasági állapotaira részletesen és sok helyes és czélszerű eszmét pendített meg a szükséges intézkedésekre vonatkozólag. Az alispáni jelentés felolvasása után a szentesített törvények és miniszteri rendeletek olvastattak föl, melyek elintézése után az üresedésbe jött megyei tisztí ügyészi és a tölgyesi szolgabirosegdi államások töltöttek be választás útján. A tisztí ügyészi államásra ifj. Eröss Elek és Györfy Ignác pályáztak, kik közül a győzelmet nagy többséggel Eröss Elek aratta. A segédszolgabírói államásra csikszentsimoni Birta József végzett jogász választott meg a másik pályázó Bogdán Istvánnal szemben. Ezután a közigazgatási bizottság ki-sorsolt tagjai helyett meg-, illetőleg újból választottak: Nagy Sándor, Fodor Ignác, Imets F. Jákó, Lázár Menyhért, Bot Ferencz, Lázár Domokos. Egyidejűleg az igazoló választmány is újra alakítottatott. Elnöke Dr. Molnár József lett. A választások meg-ejtése után Puskás Ferencz törvényhatósági bizottsági tag több rendbeli interpellációt intézett az alispánhoz és tanfelügyelőhöz, minek és az arra adott válaszoknak tudomásul vétele után a közgyűlés első napja véget ért.

A közgyűlés második napján keblí ügyek, társtörvényhatóságokkal levelezések nyertek elintézését, melyek közt nagyobb vitát csakis azozon átirat keltett, melyben a gyakori tüzesetek megátlása végett szükséges óvintézkedések megtétele iránt a kormányhoz intézett felterjesztés pártolása kéretik. Az állandó választmány e tárgyban szintén egy külön feliratot hozott javaslatba, melyben a kormány arra kéretik föl, hogy hasson oda, hogy a phosphorus gyufa gyártása és használata tiltassék el s helyette a svéd gyufa kötelező és kizárólágal használata rendeltessék el. E tárgyban keletkezett vitában részt vettek: Madár Inre, Puskás Ferencz, Imets F. Jákó, Dr. Spányik József, Molnár Lajos (ez utóbbi szükségtelennek tartván e tárgyban a feliratot). Végre tárgyalattak községi ügyek és egyesek folyamodásai, melyek elintézése után a közgyűlés véget ért.

A kézdivásárhelyi jótékony nőegylet

f. hó 10-én tartá rendes évi közgyűlését. Elnök özv. Cserei Jánosné következő beszéddel nyitá meg a gyűlést:

Tisztelt közgyűlés!

„Segíts magodon s az Isten is megsegít.” E közmondás soha sem lett fényesebben igazolva, mint a kézdivásárhelyi jótékony nőegylet rövid múltjában, midőn ezer akadálylálal, előítélettel, lovatlansággal, ferditésekkel, sőt rágalmazásokkal küzdve, vívta ki diadalát, fennállhatási létjogát, miről a titkári jelentés lesz hivatva bővebb felvilágosítást adni.

De a lankadni nem tudó szorgalom és kitartás kivíta a társadalom elismerését s egyletünk már ma virágzó állapotba kezd jutni. A napsugár és eső idők folytán a köszirtben is képes puha talajt létesíteni, melyen virágok fakadnak. Az emberi szív az önzés szirtjeitől körözve sem lehet keményebb a köszirtnél, mert mindig biztosan lehet rá számítani; megnyílik az a nemes és magasztos eszmék létesítésére, a könyörérzete áthat az önzés vastag köfalán is s a szív megnyílik a jótékonyaság nemes cselekedetének hívó szótárára.

Hiszem és remélem, hogy mint ország-szerzte hazánk hölgyei felkarolták a jótékonyasági ügyeket, ugy K.-Vásárhely nemes keblí hölgyei sem zárkoznak el azok elől, hanem mint e város férfiai a multban, oly dicső emléket alkotnak maguknak a történelem mezején, a haza szent küldelmében, s most, midőn harcozi riadók nem hivanak csatára, hanem béke és nyugalom honol szeretett hazánkban, maradandó becsü emléket alkotnak maguknak a jótékonyaság és közművelődés terén.

Valamint porszemekből óriás hegy alakul, ugy, ha mi is bár porszemeket hordunk össze, emelkedik a közjóllét s azon mértékben apad a nyomor és inség; s ha csak porszemeket hordunk is a közművelődés épületére, fel fog az épülni, terjed a világosság s apad a sötétség.

Felhívom a közmunkára K.-Vásárhely tisztelt női osztályát jövőre is s e tekintetben egy pár határozott indítványul járulok a tisztelt közgyűlés elé.

Indítványozom, hogy a beállott zord idő alkalmából a szegény iskolás gyermekek felségelésére méltóztassék elhatározni, hogy 5 szegény leányt és 5 fiút felruházunk. A közgyűlésnek e nemes, hálára kötelező cselekedete a közművelődés oltárára hozott áldozat lenne, mi egyik főczélja egyletünknek.

Indítványozom továbbá, hogy karácsonyra, mint az irgalmasság isteni küldöttének örömiünepére, legalább 10—15 házi szegény hajlékában eszközöljön a t. közgyűlés örömiünepet mérsékelt kegyes adományával.

Hajdan angyalok jelentek meg Bethlen környékén, hirdetve az emberiségnek a szabadulás örömet. Az önk kiküldöttei is mint a jótékonyaság angyalai jelenjenek meg a szűkölködő szegények hajlékában töröljék le a nyomor könnyeit s hirdessék a könyörület és irgalmasság evangéliumának örömhangjait.

És végre még egy pár szót.

Tisztújító közgyűlésünk van. Egyletünk élete az élen álló hivatalnokok és választmány ügybuzgóságától függ. Szíveskedjék a t. közgyűlés egyletünk ügyeinek vezetését oly kezekbe letenni, melyek tevékenységgel párosuló jóakarattal az egyletnek minél nagyobb lendületet szerezzenek s ezáltal önöket nemcsak e város és megye, hanem az egész nemzet elismerésben részesítse. Erre csak áldozatkészség és akarat kívántatik, s hiszem, hogy ez a t. közgyűlés egyetlen tagjában sem hiányzik.

Midőn magamat a t. közgyűlés szíves jóindulatába továbbra is ajánlom, a kézdivásárhelyi jótékony nőegylet 1882-ik évi közgyűlését megnyitom.

(Folyt. köv.)

Műkedvelői előadás.

Sz.-Udvarhely, 1882. decz. 17.

Tekintetes szerkesztő ur!

Abból az occasióból írok, a mit a mult alkalommal megígérttem volt kegyednek.

Ismét előadás volt.

Az lelkesített az irás ily gyors beküldésére, meg aztán, hogy kegyed minduntalan elkőriczál innen, nem tesz eleget kötelességének, minden dilettáns szép színészno panaszol kegyedre . . . egy szóval el akarom venni tekintetes szerkesztő ur kenyérkeresetét.

„Egy szelleműs hölgy”, vigjáték 1 felvonásban. Ez képezte az első darabot. Laukóné, Beesákné, Fankovics; ezek játsztak.

Most már dicséreteim vannak csupán. Nem olyanok, a minőket Ugron Gáspár urambátyám szokott cselekedni. Laukóné volt a szelleműs hölgy, tele tüzrel, élénkséggel. Elemében volt; jól disponált kedvvel, élénk mozgással lépett a padok elé. És aztán játszott, caprice-oskodott feleselt, jött-ment, durcázskodott, hogy csak ugy nőtt a szívem a gyönyörűségtől. Kár, hogy kegyed megint nem volt itthon; bizonyosan ujolag a hegyen tulra volt. Pedig ott sem lehet így mulatni. Így nem, ha jobban is.

Fankovich ur iparkodott, hogy rendes modorából ezuttal kilépjen. Félbeszerbe sikerült is neki. Előnyére kell feljegyeznem a maszkirozott arcot. Eddig ő is, meg a többiek is elégnék tartották rendes kosztümmel, a hétköznapi arcukkal élénk állani, mintha mondották volna: jó ezeknek így is. Kegyednek kellett volna az ellen felszólalni; nem tette, én megtettem.

Beesákné urasszonyt ma láttam először színpadon. Nem is ítélem meg kedvem szerint e miatt. De annyit mondok, hogy egész naiv szerepekre igen jó szí-

nészű lesz belőle. Adjanak jövőre ily szerepet neki.

Aztán jött a „Kék szoba”. A választás ellen kifogásom van. S van minden ép izlésű embernek. Sikamlós ez a darab, de nekünk fölöttébb sikamlós. Nem vagyunk még ennyire elromolva, hogy egy minden ízében kétése, kétértelmű darab iránt megbotránkozás nélkül viselkedhetnénk. Meg kellene minket embereitni annyival legalább, hogy a darab megválasztására kellő gond fordítsassék. Ezt talán annyi áldozat után, a mennyit városunk publicuma minden előadásnak hoz — meg lehetne tenni! El is várom; különben felebb viszem a panaszt.

E darabban Dr. Vajda Emil és Laukóné urasszony ismét brillíroztak. Vajdáról kegyed is elmondotta immár nézeteit a múlt alkalommal. Nem veszek a dícséretből semmit; teszek hozzá. Laukóné itt is jó volt, de már látszott egy kissé a bágyadság úgy játékan, mint hanghordozásán.

Hlatky tanár ur jól megfelelt a Dr. Kálmán Laczi szerepének. Csak éppen a kezeivel ne kapkodna annyit. Meg aztán a szemüvegének jövőre hagyna békét.

Kovaliczky ur az irodaszolgát andó-endőzte, de mondhatom, hogy a gerundiumokban jól otthon járt. Megembelelt magát annak rendje szerint.

Ezzel aztán vége lett volna, de az elejét utoljára hagytam.

A tableauxok at.

„Kereszt a szikla uton”. Fodor Ilka k. a. ábrázolta a megcsalt leánykát. Ugy sajnáltam a szegényt! Csak az vigasztalt, hogy tiatrum az egész; nemkülönben desperálom kellett volna ama fiatal ember felett, ki ezt el tudta hagyni egy másért.

A második szakaszban: „Csipkerózsika”-ban Dr. Vajda és Lestyán Marika nyújtották a képletet. Jó volt, szép volt. Ajánlom magamat kegyednek. Nem azért, hogy t. példányt küldjön kegyed, hanem a guszúsáért.

A mit onnan láttam, hogy megtett szekerestősegednek is a Fankovich meg Vajda Emil duettje a hegedűn, meg a cimbalmon. Tízszor is elrikkantottam volna magamat, ha akkora publicum nem ül a hátam megett. Így arra tartogatom, míg ismét otthon kapom őket.

Állán Bert.

Levelezés.

Gyergyó-Tölgyes, 1882. decz. 9-én.)*

(Nyilvános számadás.)

Tekintetes szerkesztő ur!

A már becses lapjában jelzett 3-ik fillérestély folyó hó 7-én tartatott meg Korpos Ádámné és Csató Istvánné rendezősége mellett. Hogy a helyi szegények és szegény tanulók felégelésére rendezett fillérestélyeket a közönség teljes pártfogásában részesíti, csatlakozni igazolja a 33 frt bevétel, mely egy oly kevés intelligenciával bíró helységben, mint községünk, soknak mondható, s újabb bizonyítékát szolgáltatja a közjó és emberbaráti szeretet nemes erényének gyakorlására áldozni tudó közönségünknek.

A 33 frt bevételből 6 frt 4 kr kiadás volt, s így a szegények részére tiszta jövedelem maradt 26 frt 96 kr. Ez alkalommal felülfizettek: Korpos Ádámné, Csató Istvánné 2—2 frtot, borszéki Puskás Lajosné és Mátyás Albert 1—1 frtot, Török Antal 1 frt 60, Lázár István 1 frt, Smil Zalmen, Rudolf Ede 80—80 krt, Háim Lipót, Urziciánu János, Miklós Antal, Musulin János 60—60 krt, Spir Jánosné 50 krt, Dobribán Péter 40 krt, Csudin Vaszil, Miklós Lukács, Schvarcz István, Bojmu Zélig, Balogh Lajos, Herskó Sámuel 30—30 krt, Lukács Tivadar, Csörgő Sándor, Várterész János 20—20 krt, Bojmu Jakab 10 krt, Engel József 40 krt s így összesen 16 frt 40 krt; melyért a felsegélendő szegények

nevében fogadják a t. felülfizetők a rendező bizottság hálás köszönetének nyilvánítását.

Nem mellőzhetjük forró köszönetünk által a hála ama adójának lerovását, melylyel Korpos Ádámné és Csató Istvánné önszagnak tartozunk a rendezői tisztnek oly lelkes betöltéséért, melynek köszönhető az est fényes sikere. Továbbá Bogos Ámália önszagnak és Zöld János urnak az ez este előadott „Gyilkosság a vasut mellett” című egyfelvonásos bohózatban — a közönség teljes meglegedésére — közreműködésükért, mely által az estét élvezetessé varázsolták, szintén meleg köszönetet mondunk.

A rendező bizottság nevében:
Lázár István, Ifj. Csató István,
elnök. jegyző.

Irodalom. Világos után.

(Mutatvány Molnár György sajtó alatt lévő művéből. Előfizetheti 1 frt 50 krral Aradon, Petőfiteza, 4 sz. szerző nevére.)*

(Vége.)

Ugyan hol találtak volna oly férfiura mint Ribáry, ki annyira lelkesedik az ügyért, mint egyik színész se jobban, sőt nagy része úgy sem; — ki halmaz teendői közt a min. tanácsosi osztályelpökség székeiben időt vesz magának buzgólkodva fáradni, munkálni, cselekedni a vidéki színészetért, melynek érdekében már is oly sokat tett?!

Avagy Feleki odaadó lángszeretete a vidéki színészet iránt, azt képzelik, hogy minden kebelben fölatalálható? És a többi tanácsstagok vajjon mi érdekében ne tennék jót, szükségést és mindent, a mi a vidéki színészet ügyét előmozdithatja?! Ribáryt külön veszik a többiektől, ezekkel nincsenek megelégedve, amavval igen.

Bármit mondanak is e férfiakra, annyi bizonyos, hogy náluk nélkül ma is csak a chaos volna, a nagy semmi, melyből ők csináltak valamit.

És Rajkai, no már ennek meg éppen nincsen irgalom adva. Pedig Rajkai keze volt az első, mely a kezdethez vezette az ügyet.

E munkás kéz és gondolkozó fő fáradságtalan a vén korban is, — gáncsolják bármiként, de össze van növe a vidéki színészet rendezése és nyugdíjának kezdeményezésével, alapításával, melyből érdekeit nem lehet elvitatni.

A vidéki színészet rendezésénél az a legnagyobb baj, hogy nincs, a ki a szabályokat, melyeket papírra tettek, keresztül is vigye, végrehajtsa. A közp. korm. tanácsban egy ilyen végrehajtó ellenőrnek kellene lenni, a ki utazzék, a ki legalább fél-évenként, télen $\frac{1}{4}$ évenként a szintársulatokhoz ellátogasson, a bevételi, a tagsági és nyugdíj-könyveket betekintse, a díjakat beszedje és postára tegye, a színi bíróság jegyzőkönyveit a vétségekről, büntetésekről átvizsgálja, a fegyelem és rendről, valamint az egész működésről a színészeket kikérdezzé, szóval, hogy mindenről értesítést szerezzen magának s a pár napi ott időzés alatt személyesen is meggyőződjék, hogy a kormányzó tanács rendeletei s a hozott szabályok végrehajtottak-e, miről azután jegyzeteket állítana össze, ezekből pedig minden társulatokról külön-külön a jelentést a korm. tanácsnak haladéktalanul beadná, mely aztán intézkednék és az ellenőrt vagy biztost oly erejű fölhatalmazással látná el, hogy szükség esetében a polgári hatóság támogatását is igénybe vehesse.

* * *
Csak most veszem észre, hogy a szokásos rövid beköszöntő helyett hoszadalmasabb voltam, mint könyvem keretén belül lehetek, hogy elkerüljem a múlt évben kiadott „Világostól Világosig” című művemnek abból származó veszteségemet, hogy a hirdetett és ígért 20 iv helyett 15 ivet ráfizettem és 35 ivet adtam. E kívül a „Világos után” munkámmal is az a cze-

*) Előfizetéseket elfogad lapunk szerkesztősege is. Szerk.

lom, hogy legalább homokszemeket hordjak a magyar színészet történetének megírásához, ama nagy épülethez, melyre a tiszteletre méltó Kisfaludy-társaság, tudós Zichy Antal lelkes indítványára már jutalmat is tűzött és a melyhez, ha „Emlékeimből” összegyűjtött homokszemeim csak legcsekélyebb mértékben is használhatók volnának a mész keveréséhez, — fölösen is jutalmazva érezném magamat. De a vándor tragikusnak — melyről jól tudja ki-ki, hogy Magyarországon mit jelent — kenyérkereseti szükségé is ez most; e mellett pedig még szives és kegyes előfizetőim, bíráim kitüntető méltánylái és barátaim üdvözlő nyilatkozatai is biztattak s bátorítottak művem folytatására.

Én hát valóban a Shakespeare által Lear-ben festett ama koldusként, kit a gazda kutyája elugatott a háztól, állók olvasó közönségem előtt a vándor botra lecsüggesztett hajadon fővel, elnézésért, pártfogásért esedezvén, ha résziint a kevesebb anyag miatt, nagyrészt pedig gyöngeségemből nem elégíthetem ki annyira előfizetőimet, mint az előbbeni munkával nagy örömmre és végtelen tiszteletre talán sikerült.

Ezeknek hoszadalmas előre bocsátása után Kántor Gyuszt hagyom beszélni, ki — úgy a hozzám intézett levelek, mint a bírálatok folytán is — úgy látom, rokonszenven keltett, miért hálás köszönetemet nyilvánítom.

Mindenféle.

— T. olvasóinknak boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk!

— K.-Vásárhely város ujonan megválasztott tiszti kara fényes bankettet rendezett f. hó 20-án este a városi képviselőtestület tiszteletere. Mintegy 80-an vettek részt az ünnepélyen s az összes városi hatóságok és testületek képviselve valának s jelen volt megyénk derék alispánja is. A jó kedvnek és pohárköszöntőknek vége-hosza nem volt s a korán elkezdett vacsora csak késő éjjel ért véget. Mi azon meleg érdeklődésből, mely az új tiszti kar iránt ez alkalommal minden oldalról nyilvánult, biztosítékot látunk arra nézve, hogy azon példás jó viszony, mely eddig e város összes hatóságait összefűzde, jövőre is fenn fog maradni.

— A korcsolyasport. A miért annyi hó ima szállt az idők alkotójához, végre meghallgattatott, a víztükrét sima jégkéreg vonta be, melyen vidám ifju sereg élvezi a tél örömeit. K.-Vásárhelyt f. hó 22-én adatott át az egyleti jégpálya a közforgalomnak és már az első nap sietett ki-ki erejét megpróbálni; a jég egy kissé még ropogott a nagy teher alatt, hanem daczára ennek, sokan igen keserves meggyőződést szereztek arról, hogy a jég eléggé kemény.

— Csikmegye törvényhatósági bizottságának f. hó 20-án tartott közgyűlése alkalmából Mikó Bálint főispán zsögödi lakásán fényes ebédet adott. A kitűnő étkek és italok mellett a hangulat kedélyességét fűszerezték az elmondott sikerült toastok is. Ezek sorát a főispán nyitotta meg, poharat emelvén az uralkodó családra. Utána Madár Imre főjegyző köszöntötte föl a főispánt. Toastiroztak még: Becze Antal, Molnár Lajos, Eltes Elek, Domokos János, több ízben a főispán, Székely Endre stb.

— A csikmegyei ujon választott tiszti ügyész, ifj. Eröss Elek, f. hó 20-án este kedélyes lakomát rendezett a Lakatos-féle vendéglőben, melyen a bizottsági tagok közül sokan vettek részt. A vig társaság csak késő éjjel oszlott szét.

— Gyász hírek. Elhaltak: Székely-udvarhelyi özv. Haydu Károlyné Kneisel Konstantia életének 67-ik s özvegyiségének 8-ik évében, szélhűdés okozta néhány heti szenvedés után, folyó hó 18-ára virradó éjjel; Joó Imre főgymnáziumi tanuló f. hó 21-én reggeli 6 órakor, életének 19-ik évében, hosszas szenvedés után rohamos tüdővészben Sepsi-Szentgyörgyön; zabolai Kónya Elek leánya, Mari, 15 éves korában. Béke poraikra!

— A sz.-udvarhelyi nőegylet ez évi végső kötőkéjét e hó 18-án tartotta a város ház nagytermében. Szép és nagyszámu közönség gyűlt össze az Ugron Rózália és Bialis Irma k. a. által rendezett estélyre, melynek végén a társaság késő éjjel utánig táncozal is mulatott. Bőjt elején ismét megkezdődnek az esték, melyeken köztünk, pletykálunk, találkázunk és mindennekfelett szórakozunk.

— A téli országos vásár egy kissé gyarlón üttött ki Sz.-Udvarhelyen. Legalább a baromvásáron oly kevés vásárlás történt mint régóta nem. Idők jele.

— Köszönetnyilvánítás. Habár a humánus ezélok sokasága csaknem kimerítette a nemes szívű emberbarátok áldozatkészségét, még is találkoznak — hála az égnek! — oly fenkölt szellemű egyének, kik szeretteik emléket a legdícsőbb emlékjelvénynyel: a jótékony czéla szánt alapítványal örökítik meg. Ily örökemlékü jelvényt emelt nagyságos Takács Lajos ur a magyar hitelbank titkára városunkban elhunyt szeretve tisztelt édes atyjának Takács János m. kir. táviradi főigazgatónak az által, hogy a k.-vásárhelyi közkórház javára 50 frtot, a háromszéki „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézet részére szintén 50 frtot, mint alapítványt adományozott. Az országosan ismert és becsült nagy hazafi emléke nagy tetteiben úgy is él, de a hálás gyermek el nem mulasztotta azt, a jótékonyság szép mezején is megdicsőíteni. Az elhunyt emléke legyen áldott! A hálás gyermek lelje meg nemes tettének jutalmát lelke boldogító tudatában és mindnyájunk elismerésében. Adjon az ég sok ily áldozatkész honfit e hazának, hogy teljesülhessenek be a nagy férfi eme szavai: „Magyarország nem volt, hanem lesz!” Fogadja nagyságos Takács Lajos ur itt a nyilvánosság terén is a szenvedők és védtelen árvák nevében kifejezett legmelegebb köszönetünket. K.-Vásárhelyt, 1882. decz. 18-án. Báró Szentkereszty Stephanie, árvaházi és kórházi elnök. Benkő Gyula, á. h. pénztár-könyvvizető.

— Felhívjuk t. olvasóink figyelmét Fejér János kézdívasárhelyi kereskedőnek lapunk mai mellékletén közölt hirdetésére.

Szerkesztői izenetek.

Effen di urnak. A nyílt levél hozzánk is lévén intézve, az egylet jegyzőjétől felvilágosítást kértünk, a részletes felvilágosítás azonban maig is késik s ez az ok, mely miatt azt előbb nem közölhetük. Mult számunkban azonban az már megjelent s így ok a nehezítésre nincs. Avatott tollára s szíves jó hajlamaira ezután is számíthatunk. Boldog ünnepeket kívánunk.

Gy. P. Cs.-Szentgyörgy. Jöni fog, csak türelem!

I. F. J. Köszönöm! Jöni fog.
y. a. Budapest. Szíves közreműködésére jövőre is számíthatunk.

Javítsunk, a hol még lehet. Jöni fog. Köszönet.

P. r. Budapest. Ugyan ne bolondozzunk! Az a félek nem a közönség ele való. Nem jöhet.

K. B. Kolozsvár. Nincs miért. Keresztényi kötelesség azt tennünk. Egyébiránt, ha nincs inyére, tegyen róla.

Rigó Gy.-Szt.-Miklós. Erre meg Ádám sem tudna egyebet felelni, mint csak annyit, hogy n-n-n-n-e-m. Ez legyen válaszuk.

Keresőknek. Furcsa fogalmak lehetnek a szerkesztőségről, ha azt hiszi, hogy eszélfogadással is foglalkozunk a más számmal. Csak keresen magának olyat, a milyet tetszik.

Felelős szerkesztők:
T. Nagy Imre, Dr. Kádbéő Ferencz,
Ifj. Dobay János.
Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

Nyílt tér.)*

Nyilatkozat.

Alattirtak, mint Erdélyi Károly felső népiskolai igazgató és Nagy Károly árvaházi igazgató megbízottjai, kinyilatkoztatjuk, hogy nevezett urak között felmerült sérelmes ügy, mint tévedésen alapult, békés uton véglegesen ki lett egyenlített s egyszersmind az ezen ügyből származott, elterjedt kőszá híreket alaptalanoknak nyilvánítottuk.

K.-Vásárhely, 1882. decz. 15.
Molnár Dénes. Ifj. Kovács Dániel.
Székely János. Ifj. Dobay János.

*) E rovat alatt megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a szerk.

*) Térhiány miatt késett.

Szerk.

